

Intern kontroll

Risikanalys och riskhanteringsplan 2024 - 2026

Kollektivtrafiknämnden

Innehåll

Risikanalys och riskhanteringsplan 2024 – 2026.....	3
Syftet med systematisk intern kontroll i Region Skåne	3
Riskanalys	4
Plan för riskhantering.....	4
Uppföljning	5
Årlig revidering.....	5
Risker där etablerad riskhantering finns	8
Risker som bevakas.....	12
Risker som granskas.....	13
Risker som hanteras genom åtgärd	14

Risikanalys och riskhanteringsplan 2024 – 2026

Intern kontroll som **generellt begrepp** utgör fundamentet för all reglering, styrning och säkerhet som förekommer i en robust offentlig organisation. I Region Skåne uttrycks detta exempelvis genom att verksamheten är ändamålsenlig och effektiv, information om verksamhet och ekonomi är tillförlitlig samt att regelverk, planer och styrdokument finns och följs.

Intern kontroll som **systematisk process** utgör Region Skånes samlande verktyg för att ha övergripande kontroll över de hinder som kan medföra att en robust offentlig organisation inte uppnås och som i slutändan begränsar respektive nämnd och styrelses förmåga att uppnå mål och uppdrag. Den systematiska processen för intern kontroll är självständig, stödjande och inspirerad av stegen i den så kallade COSO-modellen. Processen syftar till att respektive nämnd och styrelse identifierar, filtrerar, analyserar, planerar, hanterar och följer upp risker. Att systematiskt arbeta med riskanalyser, riskhantering och uppföljning innebär inte per automatik att fel och brister elimineras men medför en medvetenhet, beredskap och överblick, vilket är en förutsättning för en god kontroll.

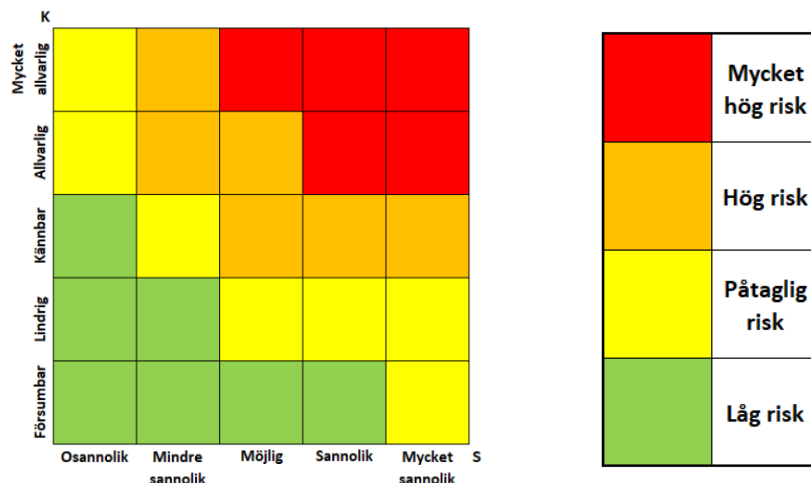
Syftet med systematisk intern kontroll i Region Skåne

Syftet med den systematiska interna kontrollen i Region Skåne är att medvetandegöra hinder och möjliggöra åtgärder som bidrar till att styrelser, nämnder, förvaltningar och bolag kan genomföra sitt uppdrag på ett mer ändamålsenligt sätt. Detta sker genom:

- att tjänstemannaorganisationen, nämnder och styrelser identifierar och värderar risker som tydliggör hanterings- och uppföljningsbehov.
- riskhantering som minskar sannolikheten och effekten av att oönskade händelser inträffar.
- uppföljning som tydliggör resultatet av riskhanteringen och utgör underlag för kontinuerliga förbättringar.

Risikanalys

Risikanalysen är navet för den gemensamma strukturen för systematisk intern kontroll och utgör den övergripande sammanställningen för de väsentliga risker som identifierats inom en nämnd eller styrelse. I riskanalysen ska det framgå vilka väsentliga risker som har identifierats och prioriterats. För respektive risk ska det finnas en beskrivning som förklarar varför det är en risk, det vill säga orsaken och konsekvensen för den identifierade oönskade händelsen. För att värdera risker sammanvägs perspektiven sannolikhet och konsekvens med hjälp av riskmatris. Resultatet av sammanvägningen synliggör risknivån för den oönskad händelsen och anger relationen i förhållande till andra identifierade risker.

Plan för riskhantering

Risikanalysen integreras med en plan för hur respektive risk ska hanteras utifrån en gemensam metodstruktur. Syftet med strukturen är att tydliggöra att risker har olika förutsättningar och att hantering därför behöver genomföras på olika sätt. Grundprincipen för modellen bygger på att det finns både aktiva och passiva metoder för att hantera risk, det centrala är ett medvetengörande av risken och att det görs ett ställningstagande för hur hanteringen ska genomföras. I planen sammanställs risker per hanteringsmetod och för respektive risk beskrivs och motiveras varför vald metod är mest lämplig.

Passiv riskhantering:

1. Risker som konstateras
2. Risker där etablerad riskhantering redan finns

Aktiv riskhantering

1. Risker som bevakas
2. Risker som granskas
3. Risker som hanteras genom åtgärd

Uppföljning

Samtliga risker som hanteras aktivt ska följas upp inom ramen för den interna kontrollprocessen. Uppföljningen genomförs minst 1 gång per år i nämnd/styrelse, (utöver revideringen). Uppföljningen genomförs i regiongemensam mall som skickas ut av koncernkontoret.

Årlig revidering

Identifiering och hantering av risk kan genomföras med både ett kortsiktigt (årligt) och ett långsiktigt perspektiv (4 år, mandatperiod). Utgångspunkten är att en nämnds/styrelses mest väsentliga och utmanande risker i huvudsak är konstanta över en längre period. För att också belysa det kortsiktiga perspektivet krävs en årlig revidering av riskanalysen och riskhanteringsplanen. Revideringen syftar till att identifiera tillkommande risker, förändrade risknivåer samt att analysera nya riskhanteringsbehov och förutsättningar.

Avgränsning

Utgångspunkten är att alla väsentliga risker ska ingå i riskanalysen. Väsentliga risker som avgränsats och därmed inte synliggörs och hanteras inom ramen för systematisk intern kontroll ska övergripande beskrivas i riskanalysen. Exempel är risker som på grund av speciella omständigheter, sekretess eller lagstiftning hanteras i särskilda styr- och ledningssystem.

Riskanalyser tas även fram vid affärsrapporter, upphandling, avrop, genomförandeavtal, projekt, större förändringar, utveckling av tjänster etc. Riskhantering kopplat till informationssäkerhet och dataskydd. Risk och konsekvensbedömning avseende arbetsmiljö. Risker kopplade till kompetensförsörjningsprocessen. Risk och konsekvensbedömning i kontinuitetsplaneringen för upprätta hålla trafiken och bedriva verksamheten i förvaltningen.

Sammanställning av riskanalys och riskhanteringsplan 2024 - 2026

Passiv hantering				Aktiv hantering					
Risker som konstateras		Risker där etablerad riskhantering finns		Risker som bevakas		Risker som granskas		Risker som hanteras genom åtgärd	
Risk	Risk-nivå	Risk	Risk-nivå	Risk	Risk-nivå	Risk	Risk-nivå	Risk	Risk-nivå
		Ekonomi i balans/el och gaspriser	Hög	Informations-säkerhet	Hög	Biljettintäkts-redovisning	Hög	Reseräkningar och representation	Påtaglig
		Ekonomi i balans/biljettintäkter	Hög	Dataskydd/GDPR	Påtaglig				
		Ekonomi projektredovisning	Påtaglig	IT Säkerhet	Påtaglig				
		Marknadsandel	Hög	Förarbrist	Hög				
		NKI Nöjd kundindex	Hög						
		NKI Nöjd kundindex Serviceresor	Hög						
		NKI Nöjd kundindex Information vid stopp och störning	Hög						
		NKI Nöjd kundindex Trygghet	Påtaglig						
		Resandeutveckling	Hög						
		Punktlighet	Hög						
		Depåer	Hög						

		Införandet av ny lagstiftning gällande transportörsansvar	Hög						
		Landsbygdstrafik	Påtaglig						
		Uppdrag inom sjukresor	Hög						
		Hållbar leveranstörs-kedja	Hög						
		Avtalstrohet – direkt upphandling	Påtaglig						
		Dokument och ärendehantering	Påtaglig						

Risker där etablerad riskhantering finns

Passiv hanteringsmetod för risker där det bedöms finnas en tillräcklig intern kontroll och en separat etablerad uppföljningsprocess på plats.

	Risk	Riskbeskrivning	Riskenivå	Riskhantering
1	Ekonomi i balans/el och gaspriser	Risk för ökade kostnaderna på grund av höga el och gaspriser vilket kan leda till ekonomi som inte är i balans.	Hög	Risken hanteras genom månatlig uppföljning prognosmöte, resultatmöte, månadsrapportering och månadsuppföljning. Rapporteras kontinuerligt till Kollektivtrafiknämnden.
2	Ekonomi i balans/biljettintäkter	Risk för att biljettintäkterna inte ökar som budgeterat på grund av att resandemålet inte uppnås eller att resenärer saknar giltigt färdbevis, vilket kan leda till att verksamhetens handlings- och utvecklingsutrymme minskar.	Hög	Risken hanteras genom månatlig uppföljning prognosmöte, resultatmöte, månadsrapportering och månadsuppföljning. Rapporteras kontinuerligt till Kollektivtrafiknämnden.
3	Ekonomi projektredovisning	Risk för att projekt inte håller sin budget på grund av otydlighet i projektens avgränsningar vilket kan leda till avvikelser i den ekonomiska uppföljningen av projekt.	Påtaglig	Risken hanteras genom månatlig uppföljning prognosmöte och månadsuppföljning. Rapporteras kontinuerligt till Kollektivtrafiknämnden.
4	Marknadsandel	Risk för att marknadsandelen inte ökar på grund av ändrat resebehov och/eller resebeteende vilket kan leda till att kunden väljer bil i stället för kollektivtrafik.	Hög	Risken hanteras genom uppföljning, resultatmöte och månadsrapportering samt i verksamhetsberättelsen per delår och år.
5	NKI Nöjd kundindex Senaste resan	Risk att NKI Nöjd kundindex inte uppnår mål på grund av leveransen till kund inte är tillfredställande vilket kan leda till minskat resande samt att det påverkar möjligheterna att nå våra långsiktiga mål gällande NKI och Marknadsandel.	Hög	Risken hanteras genom månatlig uppföljning resultatmöte, månadsrapportering och månadsuppföljning. Rapporteras kontinuerligt till Kollektivtrafiknämnden.

	Risk	Riskbeskrivning	Riskenivå	Riskhantering
6	NKI Nöjd kundindex Senaste resan Serviceresor	Risk att NKI Serviceresor inte uppnår mål på grund av fortsatt ökat resande som påverkar vår kapacitet vilket kan leda till brister i leveransen av hela resan från beställningen till utförande av resan.	Hög	Risken hanteras genom månatlig uppföljning resultatmöte, månadsrapportering och månadsuppföljning. Rapporteras kontinuerligt till Kollektivtrafiknämnden.
7	NKI Nöjd kundindex Information vid stopp och störning	Risk för bristande och/eller utebliven information till kund vid stopp och störningar, på grund av att inkommande information till Skånetrafiken antingen är bristfällig eller eftersläpande, vilket leder till att kundens förutsättningar för att planera och genomföra sin resa försämras och därmed minskad kundnöjdhet.	Hög	Risken hanteras genom månatlig uppföljning resultatmöte och månadsrapportering. Rapporteras kontinuerligt till Kollektivtrafiknämnden.
8	NKI Nöjd kundindex Trygghet	Risk att tryggheten i och i angränsning till resan minskar beroende på störningar, incidenter och bristfällig information vilket kan leda till minskad kundnöjdhet.	Påtaglig	Risken hanteras genom månatlig uppföljning av NKI trygghet, NKI trygghet Serviceresor, resultatmöte och månadsrapportering. Rapporteras kontinuerligt till Kollektivtrafiknämnden.
9	Resandeutveckling	Risk för att inte uppnå ekonomi i balans på grund av resandeutvecklingen inte uppnår mål vilket kan leda till att verksamhetens handlings- och utvecklingsutrymme minskar.	Hög	Risken hanteras genom månatlig uppföljning resultatmöte, månadsrapportering och månadsuppföljning. Rapporteras kontinuerligt till Kollektivtrafiknämnden.
10	Punktlighet	Risk för att trafiken inte kan upprätthålla den utlovade punktligheten på grund av bristande framkomlighet i och kring våra städer samt infrastrukturproblem och obehöriga i spår på järnvägen, vilket kan leda till minskat resande.	Hög	Risken hanteras genom månatlig uppföljning av punktligheten för samtliga trafikslag, resultatmöte, månadsrapportering och månadsuppföljning. Rapporteras kontinuerligt till Kollektivtrafiknämnden.

	Risk	Riskbeskrivning	Riskenivå	Riskhantering
11	Depåer	Risk för kapacitetsbrist till och i våra depåer på grund av förseningar i byggnation, förändringar i trafiksystem, brister och störningar i elförsörjning, nya bränsletyper etc vilket kan leda till att vi inte kan erbjuda depåer till våra entreprenörer enligt avtal och därtill ökade kostnader.	Hög	Risken hanteras genom depåprojektet i samarbete med Regionfastigheter. Uppföljning av projektet vid prognosmöte och månadsuppföljning. Avvikelser rapporteras till Kollektivtrafiknämnden.
12	Införandet av ny lagstiftning gällande transportörsansvar	Regeringen planerar införa ny lagstiftning som ger Skånetrafiken ansvar för att kontrollera id-uppgifter på personer som ska resa till Sverige. Kontrollen måste ske innan kunden kliver ombord. Om risken faller ut innebär det förlorade intäkter, ett minskat resande och stora kostnader för att genomföra id-kontroller på dansk mark.	Hög	Om lagen skulle införas kan konsekvenserna av risken inte lindras. Risken hanteras genom att AO tåg bevakar och planerar för id kontroller så de kan genomföras smidigt och korrekt. Månatlig uppföljning, prognosmöte och månadsuppföljning. Rapporteras kontinuerligt till Kollektivtrafiknämnden.
13	Landsbygdstrafik	Risk för att den geografiska tillgängligheten för kollektivt resande på landsbygden inte uppnås enligt uppsatta mål på grund av att attraktiva och kostnadseffektiva lösningar inte kan erbjudas vilket kan leda till sämre utbud och minskade resmöjligheter på landsbygden.	Påtaglig	Risken hanteras genom uppdrag att genomföra pilot för alternativ trafiklösning för landsbygden tillsammans med två kommuner, uppföljning och rapportering till Kollektivtrafiknämnden samt i verksamhetsberättelsen per delår och år.
14	Uppdrag inom sjukresor	Risk för att uppdraget av överflyttning av sjukresor till allmän kollektivtrafik inte genomförs vilket påverkar vår kapacitet, kostnader och leverans till kund.	Hög	Risken hanteras genom kontinuerlig uppföljning av uppdraget samt att det följs upp i verksamhetsberättelsen per delår och år.

	Risk	Riskbeskrivning	Riskenivå	Riskhantering
15	Hållbar leveranstörskedja	Risk för brott mot Region Skånes uppförandekod och Skånetrafikens hållbarhetskrav på grund av bristande kontroll på trafikföretagsnivå över hållbarhetsriskerna i leveranstörskedjan vilket kan leda till att hållbarhetskravställning inte efterlevs.	Hög	Risken hanteras genom strukturerat arbete, kontinuerlig leverantörsuppföljning, rapporteras på lednings genomgång och i den årliga hållbarhetsredovisningen samt i verksamhetsberättelsen.
16	Avtalstrohet – direkt upphandling	Risk för otillåten direkt upphandling på grund av oförutsedda omständigheter eller ej förutsett akut behov vilket kan leda till anmälan och upphandlingsskadeavgift till Konkurrensverket.	Påtaglig	Risken hanteras genom planering, kontroll och att befintliga rutiner för upphandling och inköp följs samt kontinuerlig utbildning i upphandlingslagstiftningen.
17	Dokument och ärendehantering	Risk för att ärende och handlingar inte hanteras enligt gällande lagar och regelverk på grund av bristande kunskap vilket kan leda till skyndsamhetskravet inte uppfylls och/eller anmälan görs till domstol.	Påtaglig	Risken hanteras genom uppföljning, kontroll och att befintliga rutiner av ärendeberedning och hantering av begäran följs, samt genom kontinuerlig utbildning och information.

Risker som bevakas

Aktiv hanteringsmetod för risker som på grund av specifika förutsättningar behöver hållas under uppsikt. Metoden är lämplig för risker som kräver aktiv hantering men där granskning och åtgärd inte är tillämpligt. Följs upp inom ramen för den interna kontrollprocessen.

	Risk	Riskbeskrivning	Risknivå	Riskhantering	Uppföljning
1	Informationssäkerhet	Risk för att riktlinjer för informationssäkerhet inte följs på grund av bristande kännedom och kunskap i hanteringen av information vilket kan leda till informationssäkerhetsincidenter.	Hög	För att öka och hålla en god nivå av informationssäkerhet, förebygga incidenter samt utveckla säkerhetsarbetet, krävs att informationsklassningar och riskanalyser genomförs samt fortsatt aktiv riskhantering.	2 gånger/år
2	Dataskydd/GDPR	Risk för att GDPR inte följs på grund av brister i kunskap, processer och rutiner vilket kan leda till personuppgiftsincident och/eller sanktionsavgifter.	Påtaglig	Fortsätta utveckla processer, instruktioner, information till medarbetare samt aktiv riskhantering. Följa den regionala stödfunktionens plan för 2024.	Årlig uppföljning
3	IT Säkerhet	Risk för IT incidenter och större IT störningar på grund av cyberattacker, DDoS, ransomware, etc vilket kan leda till nertid och sämre leverans i våra system.	Påtaglig	Säkerställa att så många tjänster som möjligt hamnar i Tjänsteplattformen i Skånetrafikens nätverk, i stället för i andra nätverkstjänster (exempelvis PaaS-tjänster) ute på internet. Fortsätta förbättringar av skyddsåtgärder (DDoS-filter) mot till exempel överbelastningsattacker efterhand som nya tekniker upptäcks. Förbättra hanteringen av konton, on/off-boarding med mera.	2 gånger/år
4	Förarbrist	Risk för förseningar och/eller att trafik ställs in på grund av förarbrist, vilket kan leda till lägre kundnöjdhet, ökade kostnader och minskat resande.	Hög	Följs upp och bevakas samt att åtgärder tas fram i samverkan med våra entreprenörer. Även resultatet från utredning av ”Kompetensförsörjning och förarbehov” kommer att ligga till grund för det fortsatta arbetet med förarbristen.	2 gånger/år

Risker som granskas

Aktiv hanteringsmetod för risker som är kontrollerbara och där sannolikheten och/eller konsekvensen delvis är osäker och behöver verifieras.

	Risk	Riskbeskrivning	Risknivå	Riskhantering	Uppföljning
1	Biljettintäktsredovisning	Risk att biljettintäkter inte redovisas på ett tillförlitligt sätt på grund av att avstämningar ner på transaktionsnivå i alla säljkanaler är ej möjliga, vilket kan leda till felaktigheter i redovisningen.	Hög	Arbetet följs upp och granskas att erforderliga digitala verktyg är på plats så att avstämningar av transaktioner kan genomföras för att säkerställa en tillförlitlig biljettintäktsredovisning.	2 gånger/år

Risker som hanteras genom åtgärd

Aktiv hanteringsmetod för risker där det finns förutsättningar att agera på ett på förhand tydligt behov.

	Risk	Riskbeskrivning	Risknivå	Riskhantering	Uppföljning
1	Reseräkningar och representation	Risk att interna och legala regler inte följs på grund av bristande utbildning och information, vilket kan leda till att felaktig moms redovisas till Skatteverket.	Påtaglig	Risken hanteras genom uppföljning och stickprovskontroller samt att utbildning och information om gällande regelverk genomförs.	2 gånger/år